

CRNA GORA
NACIONALNI SAVJET ZA OBRAZOVANJE

Br: 16-282

Podgorica, 22.01.2013. godine

Na osnovu člana 31 b stav 1 tačka 7 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“ br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, br.45/10 I 45/11), Nacionalni savjet za obrazovanje je na sjednici održanoj 25. decembra 2012. godine, donio

O D L U K U

I

Utvrđuje se prijedlog Etičkog kodeksa sa kodeksom ponašanja u vaspitno obrazovnim ustanovama u Crnoj Gori sa sljedećim sadržajem:

Ovaj kodeks propisuje skup pravila, odnosno etičkih načela, kojih se u radu i načinu života moraju pridržavati svi zaposleni u obrazovno-vaspitnim ustanovama.

Pošto je obrazovno-vaspitna djelatnost izuzetno složen i društveno važan segment, neophodno je ostvariti visok stepen profesionalnosti i moralne odgovornosti.

Etički odnos nastavnika prema profesiji

Nastavnik treba da se odgovorno odnosi prema svojoj profesiji. Odgovornost podrazumjeva da se pridržava i da stalno pokazuje i dokazuje logiku profesije (profesionalne standarde). Nikakva molba, prijetnja ili naredba ne treba da dovede u pitanje logiku nastavničkog poziva.

Odgovornost prema radu podrazumjeva istinu, tačnost, poštenje, poštovanje ljudske ličnosti, odbacivanje diskriminacije, disciplinu i racionalnost.

- Nastavnik treba da vodi računa o svom fizičkom i mentalnom zdravlju i društvenoj odgovornosti u obavljanju svog posla i zadataka koji iz njega proizilaze.
- Nastavnik je dužan da se profesionalno usavršava i razvija.
- Nastavnik treba da poštuje obrazovnu politiku države, primjenjuje zakone i propise koji nijesu u sukobu sa etičkim kodeksom.
- Nastavnik ne smije da namjerno pogrešno tumači usvojenu obrazovnu politiku, nezavisno od svog neslaganja i eventualno drugačijeg, ličnog mišljenja.
- Nastavnik treba da racionalno i uz valjane dokaze raspolaže fondovima koji su mu povjereni na raspolaganje ili upravljanje.
- Nastavnik ne smije da koristi položaj ili obrazovno-vaspitnu ustanovu za lične privilegije ili koristi.

- Nastavnik treba da izbjegava sukobe interesa (povezane sa porodičnim odnosima, prijateljstvom i slično).
- Nastavnik je dužan da vodi računa o tome da nije dozvoljen bilo koji oblik nepotizma, odnosno omogućavanje povlastica ili privilegija srođnicima.
- Dužnost nastavnika je da se bori i otklanja svaki pokušaj korupcije u obrazovno-vaspitnoj ustanovi.

Nastavnici treba da vode računa o načinu komuniciranja s učenicima, kolegicama, kolegama i roditeljima. Oni treba da izbjegavaju prijeteci govor, nepristojne i lascivne šale i opaske ili verbalne prijedloge nepristojnog karaktera, uvredljive i omalovažavajuće riječi i bilo koji oblik psihičkog i fizičkog nasrtaja.

Nastavnici treba da vode računa o oblačenju i ličnoj higijeni. Odjeća nastavnika treba da bude čista, uredna, prikladnog i odmjerenog kroja.

Nastavnici su dužni da vode računa o svom ponašanju i izvan škole. Njihovo ponašanje van škole treba da bude uzorno i dostojanstveno.

Etički odnos nastavnika prema učenicima

Nastavnici imaju obavezu da pomognu roditeljima u vaspitavanju njihove dece i razvijanju poželjnih karakternih osobina. Za učenika je podjednako važna i moć znanja i moć savjesti (moralno ponašanje). Nastavnici treba da podstiču učenike da stiču znanja i da razvijaju svoju moralnu kulturu, odnosno da ih podstiču da razlikuju dobro od zla.

Nastavnici su dužni da pomognu učenicima da prihvate građanske vrijednosti i da se po njima ponašaju. Te vrijednosti su marljivost, odgovornost, saradnja i privrženost (roditeljima, školi, učenju, drugaricama i drugovima). Izuzetno je značajno i poštovanje zakona, ljudskog života, drugih ljudi i sebe samih.

Nastavnik treba da mjeri svoj uspjeh ne samo preko postignuća svakog učenika već i putem ostvarenog uspjeha u razvoju učenika kao građanina.

- Nastavnik treba da sa učenicima uspostavi odnos povjerenja, uvažavanja i tolerancije (strpljenja i prihvatanja razlika).
- Nastavnik treba da se prema svakom učeniku odnosi pažljivo i objektivno - u ocjenjivanju, rješavanju sukoba i u primjeni disciplinskih mjera.
- Nastavnik ne treba da namjerno dovede učenika u neprijatnost - ismijavanjem, nepriličnim glasom, odavanjem ličnih podataka ili na bilo koji drugi način.
- Nastavnik treba da preduzme sve dozvoljene mjere da zaštiti učenika od svih okolnosti koje bi mogle biti štetne po učenje, zdravlje i bezbjednost.
- Nastavnik treba da s entuzijazmom i strpljenjem motiviše učenike na postizanje visokog nivoa znanja iz svog nastavnog predmeta.
- Nastavnik treba sve teme da tretira na otvoren, jasan, razumljiv i pozitivan način - posebno one koje mogu da izazovu osetljivost i nelagodnost kod učenika.
- Nastavnik treba da podstiče učenike na argumentovano i kritičko mišljenje i sagledavanje pojava, odnosa i tema iz različitih perspektiva.
- Nastavnik treba da se stara da zadovolji potrebe učenika za različitim oblicima učenja u skladu s uslovima koje omogućava obrazovna-vaspitna ustanova.

- Nastavnik treba da vodi računa da poštuje ličnost svojih koleginja i kolega (nastavnika) pred učenicima - da pred učenicima ne komentariše njihov rad i postupke.
- Nastavnik treba javno i objektivno da ocjenjuje učenike - da ne podliježe pristrasnosti u njihovom ocjenjivanju ili da pokazuje simpatije ili antipatije.
- Nastavnik treba da uzima u obzir mišljenja i procjene učenika o svom radu, u cilju unapređivanja kvaliteta procesa učenja i nastave.

Etički odnos nastavnika prema kolegincama i kolegama

Nastavička profesija nalaže da se u školi uspostavljaju kolegijalni odnosi, zasnovani na međusobnom uvažavanju, pravičnosti i ravnopravnosti.

Među nastavnicima mora vladati stvaralačka atmosfera i vrhunski profesionalni odnos prema radu. Odnos među nastavnicima mora se temeljiti na poštovanju znanja, stručnosti i ličnog dostojanstva, na pomoći i stvaralačkoj saradnji, te na profesionalnoj i ljudskoj solidarnosti.

Nastavnik ne smije direktno ili indirektno povrijediti stručni ugled, napredovanje ili rad drugog nastavnika. Ako smatra da određeni nastavnik nije zaslužio napredovanje ili se nekorektno ponašao, upozoriće na to odgovornu osobu.

U javnoj kritici rada drugog nastavnika mora biti suzdržan, imajući u vidu da su odjeljska vijeća, Nastavničko vijeće, stručni aktivisti, te stručni časopisi, primjerena mjesta za stručne rasprave i kritiku.

- Nastavnik ne treba da otkriva povjerljive i privatne informacije o kolegincama i kolegama ukoliko to ne nalaže zakon.
- Nastavnik ne treba da daje netačne podatke o kolegincama i kolegama.
- Nastavnik je dužan da poštuje slobodno mišljenje i slobodan izbor svojih koleginja i kolega a koji ne dovodi u pitanje interese dece i principe i etiku profesije.
- Nastavnik treba da pokaže demokratsku i građansku zrelost u odnosu na svoje kolege i kolegince u situacijama kada se nad njima vrši prisila, prijetnja ili nasilje po bilo kom osnovu (ideološkom, partijskom itd).

Etički odnos nastavnika prema roditeljima i društvenoj zajednici

Nastavnici su dužni da šire svijest o značaju i važnosti obrazovanja za ljude i obrazovnog sistema za zajednicu i društvo. Nastavnici su dužni i da utiču na podizanje svijesti roditelja o vrijednosti obrazovanja za njihovu decu i sadašnjost i budućnost društva u kome žive. Osposobljen i kvalifikovan ljudski resurs je najbolje i najisplativije ulaganje. Uložiti u obrazovanje dece znači stvoriti im uslove za njihovu izvjesniju, sigurniju i stabilniju sadašnjost i budućnost.

- Nastavnici su dužni da roditeljima prenesu sve informacije o učenicima u cilju njihovog uspješnijeg školovanja, ali i formiranja njihove ličnosti.
- Nastavnici treba da saraduju s roditeljima u traženju načina da učenici postizu što bolji uspjeh u učenju.
- Nastavnici su obavezni da se potrudu da razumiju i poštuju posebne vrijednosti, tradiciju i običaje različitih kultura iz kojih dolaze i u kojima žive njihovi učenici i roditelji.
- Nastavnici treba da pomognu koliko mogu i razumiju roditelje učenika koji imaju probleme izazvane siromaštvom, nezaposlenošću ili tragedijama koje su ih zadesile.
- Nastavnici treba, prema mogućnostima, da uključuju roditelje u različite aktivnosti u cilju unapređivanja uslova za učenje i rad u obrazovno-vaspitnoj ustanovi kao i u cilju razvijanja saradnje sa lokalnom zajednicom.

Nastavnici učestvuju u društvenom životu kao i svi građani, ali su dužni da svoj lični angažman usklade sa obavezama prema učenicima, nastavi i interesima škole kao obrazovne institucije, ne zloupotrebivši svoj status i autoritet radi ostvarivanja ličnih interesa.

Etički odbor ili Etički savjet

Etički odbor u ustanovi sastoji se od 3 člana.

Etički odbor ukazuje na značaj poštovanja odredbi Etičkog kodeksa u cilju stvaranja pozitivnog etosa ustanove i očuvanja ugleda nastavničke profesije.

Etički odbor ukazuje na kršenje odredbi Etičkog kodeksa i kroz neposredan kontakt preporučuje postupke za prevazilaženja nastalih situacija.

Javnost Etičkog kodeksa.

Etički kodeks treba da bude dostupan svim zaposlenima u obrazovno-vaspitnoj ustanovi, učenicima, roditeljima i lokalnoj zajednici u kojoj se nalazi obrazovno-vaspitna ustanova.

Etički kodeks treba da bude istaknut na vidnom mjestu u obrazovno-vaspitnoj ustanovi.

Etički kodeks treba da bude objavljen na web –sajtu obrazovno-vaspitne ustanove.

Etički kodeks usvaja Školski odbor. Nastavničko vijeće ustanove se obavezno upoznati sa istim.

Svaka ustanova je dužna da ima svoj etički kodeks.

Etički kodeks stupa na snagu danom objavljivanja na oglasnoj tabli ustanove.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Pradsjednik Nacionalnog savjeta za obrazovanje

Prof. dr Zoran Čulafić